

REFORMA EVROPSKÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY

K ZELENĚJŠÍMU A VÍCE PARTICIPATIVNÍMU ROZVOJI

Vývoj středoevropských krajín, stav životního prostředí a životních podmínek ve venkovských oblastech do značné míry závisí na Společné zemědělské politice EU (SZP). V současné době je v plném proudu proces reformy SZP po roce 2013. Dne 18. listopadu 2010 předložila Evropská komise zprávu o „Společné zemědělské politice do roku 2020“, která nastiňuje možnosti pro budoucnost SZP a zahajuje diskusi s dalšími institucemi a zainteresovanými stranami. Tento návrh navrhuje ekologičtější SZP a zdůrazňuje význam postupů zdola nahoru jako v rámci programu LEADER. Předložení legislativních návrhů je naplánováno na rok 2011.

V současné době nemůže nikdo podrobněji předvídat, jak bude SZP po roce 2013 vypadat, jakmile se konzultace a diskuse mezi členskými státy, zájmovými skupinami a mnoha dalšími zúčastněnými stranami ukončí. Kromě toho pracují v pozadí výkonní lobbisté, aby si zajistili část dortu EU. V této fázi je však stále důležité nejen sledovat aktuální diskuse, ale také se zapojit do debat na různých úrovních a ve všech regionech střední Evropy. Z tohoto důvodu se tento bulletin zaměřuje na současnou reformu SZP.

Dosud učinil projekt VITAL LANDSCAPES významný pokrok a vytvořil několik bodů zohledňujících veřejný zájem:

- Hodnocení obdobných projektů k identifikaci faktorů, které přispívají k úspěchu nebo neúspěchu projektů s cílem stanovit nejlepší postupy.
- Nový přístup, který byl vyvinut partnerem projektu PP4, umožňuje monitorovat místní a regionální plány rozvoje, aby se snadno posoudila role krajiny a zapojení veřejnosti.
- Prověřování národních a regionálních politik pro územní plánování a rozvoj krajiny odhalilo velké rozdíly mezi zeměmi a regiony střední Evropy.

V tomto a dalších bulletinech vás budeme informovat o výstupu našich aktivit. Na straně 4 uvádíme profil našeho rakouského partnera (PP3), Univerzity aplikovaných věd ve Vídni. Kromě toho zde najdete informace o připravovaných aktivitách a zajímavých akcích, které souvisejí s naším tématem. Pro další informace prosím navštivte naše webové stránky www.vital-landscapes.eu nebo nás kontaktujte přímo.

Jörn Freyer a Burkhardt Kolbmüller (koordinátoři)

SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA DO ROKU 2020

AKTUÁLNÍ DISKUSE A MOŽNÉ DOPADY NA KRAJINU

V listopadu 2010 zveřejnila Evropská komise klíčové otázky a obecné cíle reformy společné zemědělské politiky po roce 2013 (<http://ec.europa.eu/agriculture/>). Některá témata, jako je konkurenceschopnost a bezpečnost potravin, mají pravděpodobně menší význam pro krajinu a rozvoj venkova. Nicméně dokument formuluje perspektivy rozvoje, které budou podstatně ovlivňovat, jak se budou středoevropské krajiny vyvíjet – a to zní velmi podobně jako cíle projektu VITAL LANDSCAPES.

Obecně platí, že cílem komise je dosáhnout ekologičtějšího zemědělství a vyváženějšího rozvoje venkova. Dokument zdůrazňuje cíl „udržitelného rozvoje tím, že zajistí udržitelné obhospodařování půdy, poskytování veřejných statků životního prostředí, řešení úbytku biologické rozmanitosti, podporu obnovitelných zdrojů energie, podporu zdraví zvířat a rostlin, (...) další snížení emisí, zvýšení zásob uhlíku a plný rozvoj potenciálu venkovských oblastí.“

Vzhledem k tomu, že „zemědělství a lesnictví hrají klíčovou roli v produkci veřejných statků, zejména v oblastech životního prostředí, jako jsou krajiny, biologická rozmanitost zemědělské půdy, klimatická stabilita a větší odolnost vůči přírodním katastrofám“, navrhuje komise „ekologičtější a spravedlivěji rozdělený první pilíř“ SZP po roce 2013. To je dobrá zpráva s ohledem na udržitelný rozvoj rozmanitých a dobře udržovaných krajín ve střední Evropě!

Dalším tématem současné debaty je budoucnost programu LEADER. S ohledem na body uvedené v kritickém přezkoumání Evropským účetním dvorem na podzim 2010, komise navrhuje pokračovat v hodnocení a posilování postupů programu LEADER. S profesionálnějším finančním řízením budou akční skupiny LEADERU (MAS) nezávisle realizovat regionální rozvojové strategie a konkrétní projekty, založené na postupu zdola nahoru se zapojením různých regionálních zúčastněných stran a klíčových subjektů. LEADER je považován za klíčový nástroj rozvoje venkova.

Co se bude dít dál? V současné době je v plném proudu široká veřejná diskuse o návrzích komise (viz. www.arc2020.eu). Vzhledem k tomu, že SZP zahrnuje velké množství veřejných prostředků, zájmy mocných a lobbisté se snaží ovlivňovat průběh diskuse. Přesto se zdá, že uchování krajiny, trvale udržitelný rozvoj venkova a posílení participace budou důležitými aspekty SZP po roce 2013.

Z tohoto důvodu je důležité podílet se na současné debatě na různých úrovních a „lobbovat“ za krajinu a životaschopnost venkovských oblastí – v souladu s naším hlavním poselstvím:

My všichni jsme součástí své krajiny a jejího vývoje – oživte svou krajinu!

FAKTORY ÚSPĚCHU A NEÚSPĚCHU

ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍCH PROJEKTŮ VÝVOJE KRAJINY

V rámci projektu VITAL LANDSCAPES bylo provedeno hodnocení 15 předchozích projektů týkajících se územního a regionálního vývoje ze všech partnerských regionů, aby se identifikovaly faktory, které přispívají k úspěchu nebo neúspěchu těchto iniciativ. Hodnocení budou využita k porovnání úspěšných postupů s cílem shromáždit nejlepší příklady z praxe.

Dne 17. března 2011 se pracovní skupina PB3 setkala v Bratislavě na Slovensku, aby projednala vyhodnocené projekty. Pod vedením zodpovědného partnera projektu PP3 a pomocí inovativní interaktivní metody GIVE identifikovaly pracovní skupiny následující faktory úspěchu a neúspěchu iniciativ:

a) Obecně platí, že **zapojení místních lidí a posilování občanské společnosti** je nezbytným předpokladem pro rozvoj udržitelných perspektiv pro regionální rozvoj. Aby úspěch nebyl pouze krátkodobý, je **nezbytná dlouhodobá strategicky organizovaná síť spolu s kvalitními regionálními PR** zaměřenými na místní obyvatele a regionální subjekty.

b) **Zohlednění sociálních otázek a kultury může významně posílit místní a regionální identitu**, např. znovuoobjevením kulturně-historických souvislostí regionu.

c) Pokud jde o ekonomické otázky, jedním z předpokladů úspěchu je **význam aktivit, založených na regionálních zdrojích s využitím stávajících místních dovedností, což by mělo posílit regionální hospodářské cykly**. Dobré projekty také podporují ekonomické využití kulturních krajín (tj. nezaměřují se výhradně na ochranu) a zavádějí nové ekonomické aktivity, které využívají **místních dovedností**.

d) S ohledem na životní prostředí a přírodu je klíčové **otevřít oči místních obyvatel a tvůrců politik, aby pochopili hodnotu „své“ historické kulturní krajiny**. Dále je důležité, **aby se příroda**

a životní prostředí staly předmětem vývoje, jakožto příležitosti ke změně kvality života místních komunit a pro nové (ekonomické) vývojové přístupy.

Během procesu hodnocení byla zpracována řada návrhů na zlepšení projektů týkajících se krajiny a regionálního rozvoje. Z nichž následující jsou nejdůležitější:

- Zahrnout do regionálního (územního) vývoje intra-sektorální perspektivu
- Zavést regionální rozpočty (řízené regionálními sítěmi)
- Zapojit a přesvědčit místní, regionální a národní správu
- Určit místní/regionální tradiční zdroje a zdůraznit význam místních obchodních značek
- Prosazovat a podporovat regionální malé subjekty (= decentralizované přístupy)
- Najít lepší komunikační kanály pro oslovování cílových skupin a místních obyvatel
- Lepší integrace výsledků projektu do územního plánování
- Integrovat místní nevládní organizace v rámci projektu – podporovat místní lidi, aby se stali aktivními
- Lepší zapojení mladých lidí
- Snažit se porozumět vnímání místních lidí (tj. nikoliv zprostředkované informace od vědeckých odborníků)

Podrobné výsledky hodnocení projektu jsou k dispozici on-line na www.vital-landscapes.eu.

Sandor Jombach: Buzsák, Nagyberék/HU (PP6 pilotní oblast)

PARTNER PROJEKTU ČÍSLO 3: UNIVERSITÄT FÜR BODENKULTUR WIEN

ODBOURNÍCI NA PARTICIPACI A REGIONÁLNÍ ROZVOJ

NOVINKY PROJEKTU

KONFERENCE V POLOVINĚ PROJEKTU

Konference v polovině projektu se bude konat 22.–23. září 2011 v Lublani ve Slovinsku. Na konferenci se budou prezentovat první výsledky projektu VITAL LANDSCAPES i související postupy.

SEMINÁŘ VIZUALIZACE

Seminář o praktických aplikacích vizualizace krajiny se bude konat v Magdeburgu v Německu 25. května. Seminář je určen především osobám, které se zabývají praktickými činnostmi v územním a regionálním plánování.

NOVÉ VÝSTUPY JSOU K DISPOZICI

Rok po zahájení projektu jsou k dispozici první výsledky:

- Faktory, které přispívají k úspěchu a neúspěchu projektů
- Nový přístup k prověřování plánů regionálního rozvoje, aby se mohla posoudit role krajiny a zapojení veřejnosti
- Výsledky prověřování národních a regionálních politik.

Všechny výstupy jsou k dispozici on-line pod odkazem „download“ na webové stránce projektu

www.vital-landscapes.eu.

Landesheimatbund Sachsen-Anhalt: Partnerský workshop ve Vídni

Rakouským partnerem projektu VITAL LANDSCAPES je Ústav územního plánování a rozvoje venkova (IRUB) na Univerzitě přírodních zdrojů a aplikovaných věd o životě ve Vídni. Ústav provádí školení a výzkum, vydává publikace, pořádá konference a také poskytuje vědecké metodické poradenství k široké škále témat týkajících se otázek, na něž se projekt VITAL LANDSCAPES zaměřuje:

- Udržitelný rozvoj venkova včetně realizace Agendy 21 a souvisejících procesů na místní a regionální úrovni a vzdělávání dospělých (letní školy) pro zainteresované účastníky a odborníky v oblasti rozvoje venkova
- Zapojení veřejnosti do procesů komunitního rozvoje
- Pravidla pro trvale udržitelný rozvoj měst, týkající se energeticky a zdrojově efektivních struktur osídlení
- Role územního plánování v ochraně půdy a krajiny, rozvoji a energetickém plánování
- Strategické posuzování životního prostředí v Rakousku
- Realizace strategií Evropské úmluvy o krajině
- Scénáře regionálního zásobování energií

- Demografické změny ve venkovských oblastech a jejich dopad na veřejnou infrastrukturu

V rámci projektu VITAL LANDSCAPES je partner projektu PP3 zejména zodpovědný za realizaci PB3 (Inovační participace a techniky vizualizace), se zvláštním zaměřením na analýzu případové studie o tom, jak překlenout problematiku vývoje krajiny s procesy participace (např. Agenda 21) týkající se hodnot, vizí a různých témat z oblasti regionálního, místního a komunálního rozvoje a vypracování cílů kvality krajiny.

Kromě toho bude PP3 realizovat pilotní projekt v regionu Mühlviertel se zaměřením na regionální plnění Agendy 21, za účelem vytvoření scénářů vývoje krajiny s přihlédnutím k vizím a hodnotám místních obyvatel.

Kontakt:

Universität für Bodenkultur Wien
Dr. Gernot Stöglehner
Peter-Jordan-Straße 82
A-1190 Wien
Tel. +43 1 47 654/53 67
www.boku.ac.at

VÝTISK

PUBLIKOVÁNO
Landgesellschaft
Sachsen-Anhalt mbH
Magdeburg (DE)
+49 391 73 61 730
freier.j@lgsa.de

REDAKCE
Jörn Freyer,
Burkhardt Kolbmüller

Fotografie

Pokud není stanoveno jinak:
Regionalverein Mühlviertler
Kernland